HANNU HUITTU

Tihentymäalueilla valkohäntäpeurojen määrä on kohonnut niin korkeaksi, että tilanne käy sekä metsästysseurojen että maanomistajien sietokyvyn päälle.

KAIKKI KEINOT KÄYTTÖÖN

Jo vuosia metsästäjät ovat lisänneet valkohäntäpeuran pyyntimäärää pyrkien kääntämään kannan laskuun, mutta kasvu on vain jatkunut. Metsästäjäliitto kannustaa jatkamaan intensiivistä metsästystä myös tulevalla jahtikaudella.

TEKSTI JYRKI PUUPPONEN

Viime jahtikaudella myönnettiin noin 63 000 valkohäntäpeuran lupaa ja peuroja kaadettiin lähes 70 000 kappaletta. Ennätyksellisestä saaliista huolimatta uusin Luonnonvarakeskuksen kanta-arvio osoitti, että peurakanta on kasvanut edellisvuodesta noin 15 prosenttia.

Tulevalle jahtikaudelle on haettu vastuullisesti reilut 78 000 lupaa.

Hankala kannanarviointi

– Kannanarviointiin liittyy paljon epävarmuutta. Kanta-arviossa on sekä aineistosta että käytetystä mallista johtuvia virhelähteitä, joita kehitystyössä pyritään korjaamaan. Aina kun mallia muutetaan, lasketaan edellisten vuosien kanta-arviot takautuvasti, jolloin voidaan arvioida kannassa tapahtuneita muutoksia, **Sami Aikio** Luonnonvarakeskuksesta kertoo.

Kannanarvioinnissa hyödynnetään muun muassa kolaritilastoja ja metsästäjien antamia jäävän kannan arvioita. Jäävän kannan arviointi on haastavaa. Usein harvan kannan alueella peurakanta helposti yliarvioidaan ja tiheän kannan alueella vastaavasti aliarvioidaan.

– Viime vuoden kanta-arvio oli todennäköisesti alakanttiin, ja vaikka kanta-arvion suuruudessa on mallien välistä eroa, niiden osoittamaa kannan kasvua viime vuoteen nähden voi pitää luotettavana, Aikio jatkaa.

Riistantutkimus on hieman myöhässä valkohäntäpeuran osalta, sillä valkohäntäpeuran metsästyksen mitoittamiseksi olisi erittäin tärkeää tietää luotettavasti kannan todellinen koko.

– Se, että on ajauduttu alueellisesti ylitiheään kantaan, on monen tekijän summa. Valkohäntäpeuran lisääntymispotentiaalia ei ole ymmärretty. Kannanmäärityksen epävarmuudesta johtuen metsästyksen mitoituksessa on epäonnistuttu viime vuosina, mikä ei tietenkään ole yksin metsästäjien vika, toteaa Metsästäjäliiton toiminnanjohtaja **Jaakko Silpola**.

Pitää myös muistaa, että suuressa osassa Suomea valkohäntäpeura ei aiheuta vahinkoa, vaan rikastuttaa riistalajina metsästyskulttuuria. On vaikea määritellä, mikä on sopiva peurakanta. Kaikkien yhteinen näkemys on, että Lounais-Suomessa sietoraja on ylitetty.

Alueelliset riistaneuvostot ovat tänä vuonna asettaneet valkohäntäpeuran esiintymisalueille numeeriset tiheystavoitteet, joten tulevaisuudessa peurakannan tavoitekokoa voi peilata niihin. Ilman luotettavaa kanta-arviota tavoitteisiin pääseminen on kuitenkin haastavaa. →

Valkohäntäpeuran metsästys tiheän kannan alueella

- → Vasajahti ja tuottavien naaraiden pyynti heti alkukaudesta.
- → Saalisjakauma naarasvoittoiseksi.
- → Jatkuva pyynti kauden alusta loppuun.
- → Pyynti hirven metsästyksen yhteydessä, ettei peurajahtiin tule kuukausien taukoa.
- → Monipuoliset pyyntitavat ja vierasjahdit.
- → Lupia haettava niin paljon, että varmasti riittävät.
- → Seuran sisäiset kiintiöt eivät saa estää aktiivimetsästäjien pyyntiä.
- → Yhteistyötä teurastamoiden kanssa.
- → Peurasta koituvien hyötyjen jako myös maanomistajille ja kyläyhteisölle.

PEKKA ROUSI

Jopa satojen valkohäntäpeurojen pyytäminen ja käsittely on valtava ponnistus metsästysseuralle. Satajäseninen loimaalainen Metsämaan Metsästysseura kaatoi viime kaudella noin 700 peuraa. Erkki Vehviläinen ripustaa ruhoja kylmiöön.

> Alkukauden vasan liha on laadultaan aivan erinomaista.

– Metsästäjien näkövinkkelistä valkohäntäpeuroja on silloin liikaa, kun niitä pitäisi metsästää enemmän kuin mihin seuran jäsenten resurssit riittävät. Toisaalta isokin määrä voi olla hallinnassa ja vahingot vähäisiä, kun resurssit ja toimet kohtaavat, Metsästäjäliiton järjestöpäällikkö **Teemu Simenius** kertoo.

Lupamenettelystä luopuminen ei auta

Julkisuudessa on esitetty vaatimuksia, että valkohäntäpeura pitäisi vapauttaa lupamenettelystä ja 500 hehtaarin pinta-alarajoituksista.

Toteutuessaan ehdotus johtaisi metsästysalueiden pirstaloitumiseen. Suuret kantaa leikkaavat kaatomäärät ovat mahdollisia vain metsästysseurojen organisoidessa tavoitteellista jahtia. Ilman pyyntilupajärjestelmää kaatomääriä olisi vaikea kontrolloida, jolloin valkohäntäpeurapopulaatio pikemminkin kasvaisi.

– Kannustamme seuroja kehittämään valkohäntäpeuran jahtikäytäntöjä ja toivomme, että pyyntimäärät edelleen kasvaisivat alueilla, joilla on painetta leikata peurakantaa, Silpola tähdentää.

Jokaisella seuralla on oma kulttuurinsa organisoida jahti. Kokouksissa on hyvä tarkastella käytäntöjä kriittisesti ja miettiä, hidastaako jokin seuran sisäinen rajoitus tehokasta metsästystä. Peurajahtiin kannattaa tehdä etukäteen metsästyssuunnitelma, joka antaa raamit jäsenten väliselle avoimelle, reilulle ja tehokkaalle metsästykselle.

– Toivomme, että metsästysseurat ottavat kaikki työkalut käyttöönsä, jotta tehokkaan jahdin esteet poistuvat. Kaikkia sallittuja jahtimuotoja kannattaa hyödyntää kauden kuluessa. Alkukaudesta on tärkeää, että ensin vasoja ja sitten lisääntyviä naaraita metsästetään riittävästi.

Alkukauden vasan liha on laadultaan aivan erinomaista, joten vasojen metsästys on hyvä aloittaa heti syyskuun alussa.

– Mikäli seuralla on käytössä kiintiöitä tai kaatomaksuja, voisi alkukaudesta antaa kaataa ”kaksi vasaa yhden hinnalla”, jolloin vasojen metsästys saataisiin heti vauhtiin ja naaraita vapautuisi pyyntiin, Simenius pohtii.

– Kun kantaa lasketaan, on myös sarvisäännöt huomioiva pukkien valikoiva pyynti kaikkein vaikuttavimmillaan ja jäävälle kannalle tärkeää.

Ylitiheän kannan alueella metsästäjillä on haasteita, joita muun Suomen metsästäjien on vaikea ymmärtää.

– Silloin, kun saalismäärä ylittää reilusti metsästäjien ja seuran lihantarpeen, voi myös ruhoista tulla ongelma. Peuran lihaa voi lahjoittaa tai myydä edullisesti maanomistajille ja paikallisille. Ruhoja voi myös myydä teurastamoille ja kattaa tuloilla seuratoiminnan kuluja.

Teurastamoiden pitää tarkastaa ruhot, jolloin ruhon mukana pitää olla sisäelimet. Teurastamot eivät ota vastaan suolille ammuttuja peuroja.

PEKKA ROUSI

Yksi ratkaisu tihentymäalueiden valtavien kaatomäärien hallintaan on vierasjahtien järjestäminen. Kaatomaksuun kannattaa sisällyttää ruho, niin että vieras vie ruhon tai ainakin lihat mukanaan.

– Teurastamoiden kanssa voi tehdä sellaista yhteistyötä, että sovitaan jahtitempaus, jonka aikana saalistetut ruhot toimitetaan teurastamoille.

Vieraita peuramaille

Suomessa on paljon metsästäjiä, joilla on rajatut metsästysmahdollisuudet. Metsästäjäliitto kannustaa ottamaan vierasmetsästäjiä jahtiin, jolloin peura mahdollistaa metsästyselämyksen useammalle. Vieraslupakäytännöt kannattaa sopia seuroissa etukäteen.

– Vieraslupamaksuilla voi kattaa jahdeista aiheutuvia kuluja, mutta ylenmääräiseen hinnoitteluun ei kannata lähteä. Hyvä järjestely on, että kaatomaksuun sisältyy peuran ruho eli vierasmetsästäjä sitoutuu viemään ruhon tai lihat mukanaan, Simenius ehdottaa.

Jahtivieraista on tietenkin ylimääräistä vaivaa, mutta varsinkin seuruejahdeissa vieraat sulautuvat joukkoon. Vaihtojahti on myös hyvä vierasjahtimuoto.

Vierasjahdeista kertyneet tulot on hyvä käyttää metsästysseuran, kyläyhteisön ja maanomistajien hyväksi, jolloin valkohäntäpeurasta tuleva hyöty jakautuu kaikille.

HANNU HUTTU

Kyttäysmetsästys on yksi tehokkaimmista tavoista pyytää peuraa tihentymäalueilla.

Valkohäntäpeurajahtia kannattaa yhdistää muuhun jahtiin silloin, kun se on mahdollista. Peuroja ja hirviä voi metsästää samalla kertaa, kun jahtimuoto esimerkiksi miesajossa antaa myöten.

– Vaikkei hirviä ja peuroja metsästetäisi samaan aikaan, voi porukan ollessa koolla molempia lajeja metsästää samana päivänä. Jos aamupäivä metsästetään hirviä, ja on saatu saalista, voi iltapäivällä metsästää nopeatempoisesti peuraa, Silpola tuumaa. ■

ERÄKONTTI

ERÄKONTTI
OWNED BY THE FINNISH HUNTERS' ASSOCIATION

Eräkontti on Suomen Metsästäjäliiton ja sen piirien omistama yritys.
www.erakontti.fi